

ئەمىن گەردىگەلانى

شەئەر

شہوہ ژانی ئەستیرمہیک

شەھە ژانى ئەستىرمىيەك
ئەمىن گەردىگىلانى
چاپى يەكەم ۱۳۸۰ بۆكان
وئىنەى رووبەرگ:
بلاوكەرەوہ:
چاپخانە: ئەندىشە - بۆكان
پىتچن:
تىراژ: ۱۰۰۰ دانە

ئەمىن گەردىگنانى سالى ۱۳۴۹ ھەتاۋى لە ئاۋايى گەردىگنان لە داىك
بوۋە، يەكەم بەرھەمى «تاپۇى وەرزيكى سەوز» سالى ۱۳۷۶ ھەتاۋى بلاۋ
کردۆتەۋە، ئىستانىش دانىشتوۋى شارى بۆكانە.

به ناوی خودا

به ره می ساله گانی

۱۳۷۵ تا ۱۳۷۹

شهوہ زانی ئه سئیر هیهک

زامى چيا

دهنگى كسپهى زامى قوولى كيوى بى هتوانه وا،
دهمهژينيت و قهلم رادمچلهكى بهو ژانه وا!

ليزه ومك جهركى زلهيخا لهت لهتن جهركى چيا
بويه دولى پر چهمى خوين و زنهى گريانه وا!

گهريشوروى بو بسكى نهرى ئاو بكاته شانه - با
خهونى كانى كوانى هه زهلكاوى بى جوولانه وا!

لېره قەت دەريا مەمك نانېتە دەم كۆرپەي ھەور،
ئاسمان بۆيە نەزۆك و وشك و بىج بارانە وا!

خۆرى ئاشق بۆ لە ماشقەي ەرزى چاۋ داناگرى؟
شەۋ كەسىرەي كىرەۋە و ناخى سەھۆلبەندانە وا!

لېرە پىدەشت و بنار شاخى بەرز پاشقول دەدەن
بۆيە كارى لووتكە كوئىنى تەم بە سەر دادانە وا!

دەمدەمانى خۆر و مانگە رۆژ و شەۋ دوندى چيا
بۆيە كىشرا سەر گلېنەي شىۋى سەرشۆر تانە وا!

بۆ گولى بەفر و چرۆي باران و بسكى خۆر نەبى،
شاخى گەردنكەش سەرى بۆ كامە بارەش دانەۋا؟!

گورزى بزمار رىزى نىۋ دەستى شەۋن ئەستىرەكان،
بۆيە لە خوينە لەشى سەۋزى چيا شەلتانە وا!
###

زەلکاوی زەمان

با دلی شهو له تکهی ئەشکی بهیان هەلکیشین
خۆ له کانیایوی بزەهی سهوزی ژیان هەلکیشین
با له سهەر کیش و ههواي زهردمخه نهی بووکی غه زهل
ههست و ئەندیشه له رووباری زمان هەلکیشین
وهه! با کاتی چرۆی چاوی بهیانی پشکووت
دل له ئاونگی بهرۆی خونچه گولان هەلکیشین

با له سەر روومەت و برژانگی تەپى ئەستىرە
رۆحى سەرمەن لە ھەناوى پەرييان ھەلکەيشين
با بەدەم سەرووھە بشنیتەوھ سەروى سەرمەن
تاکوو کەنگى لە قورپى قين و گومان ھەلکەيشين؟
شارى داپۆشى تەمى زەردى ھەناسەى تاعوون
بۆ تەوێلەيشى لە قىلى شەوژان ھەلکەيشين
مال و کۆلان گەپى مردن لە دەمارى دەگەپى
بۆچى ئەم ژينە لە تاللاوى نەمان ھەلکەيشين؟
شۆستە جەستەى ھەموو خووساوە بەخویناوى گەلا
بۆ شەقاميشى لە دوودەى خەمى نان ھەلکەيشين؟!
گوو گلنەين، دەگلنەين شەو و رۆژ تۆپى ژيان
تاکوو ئەم خاکە لە زەلکاوى زەمان ھەلکەيشين

گیان کەنشتى شەو ئەيىنين ئەگە تیکرا دلمان،
لە شەتاوى قزى زيرپىنى بەيان ھەلکەيشين.

###

رەشاو

كە باخ تەورداس و چەقۇى لە دارى خۇى دەكىشا،
خەزان چرۇ و پەلكى بەرەو ھەوارى خۇى دەكىشا
زەمانە باھۇزى گىرەى لە بەژنى خۇى دەپىچا
سروشەت چىزوى پايزى بۇ بەھارى خۇى دەكىشا
شەپۇلى چۆم، زىندەھەرى بە لۆدە رادەمالى
ھەموى بەرەو قورگى دىرى كەنارى خۇى دەكىشا

ههسیل که لاوپیژ بوو له قهوزه کاتێ دیتی کانی،
به جۆگه ژاراوی بهرهو ده‌ماری خۆی ده‌کیشا!
هه‌تاو رم و شیریی گپیی له چاوی دادهباراندا،
ده‌می چیا بالی وه‌سه‌ر بناری خۆی ده‌کیشا

ته‌ژی له دووپیشتکی ره‌شی گومان بوو میشتکی فه‌ره‌هنگ
زمان خه‌تی ناوری له ده‌وری زاری خۆی ده‌کیشا!
که ماری هه‌و زاری فه‌ساد له به‌ژنی ژین ده‌هالا
ژیان، هه‌ساری سیری بو ژیا‌ری خۆی ده‌کیشا!

ئه‌وین که دیی باخی به‌هه‌شت لپا و لپی ده‌هویه
به کۆل گپ و سه‌کلی به‌ره‌و مه‌زاری خۆی ده‌کیشا!
وه‌ری قژی که‌سه‌ک و ته‌پی سه‌نه‌به‌ر و سپیدار،
دییان شه‌قامی ره‌ش رقی له شاری خۆی ده‌کیشا

ره‌شاوی خه‌م، رو‌ح و دل و ژینی ته‌نیم به‌ جاری
که دیم زه‌وی، قورمی به‌ره‌و ده‌واری خۆی ده‌کیشا!
###

شەوہ ژان

لەم خاکە چرۆی ئەشک و گولی زام کە نەپشکوین،
گر تیخی زمانیان لە لەشی لەتەتی دەسوین

غەیری کولی گریان و ریننی قژ و روومەت
چیتر لە خەم و ژان و کولی ئەم دالەم ئەدوین؟

با - لێرە پەڕی کۆتری زۆر داوہ رەپیچەک
ناویانە لە هەش شۆرەبی پرچ و ملی بە کوین

ئەستىرە گەلى كەوتنە نىو قورگى رەشى شەو
بۇ مەرگى ھەتاوئىش چوۋە مانگ بى سەر و بى شوپىن

گر بسكى تەپى سوورەگولئى زۆرى پرووزاند
ھەر رۆژى بە داسى مل و پەنجەى گول ئەدروپىن

شاخ و شەھزەنگ پىكەو زۆر دەستەملان بوون
زۆر جار پەلەشى داوہ لە داوئىنى چيا، خوئىن!

دواى ئەم ھەموو تالى و كەسەر و رۆژە رەشانە،
دواى ئەم شەھزەنەى دل و جەستە و وزە تاوئىن،
بىژى لە ھەناوى شەوى سامناكى ژيانا
خۆرىك و ھەزاران گەشە ئەستىرە نەگورئىن؟!

###

هاواری گهلا

دلۆپێ خوینم، له زامی وشهی ئهوین تکاوم
له سههر بهرۆکی زهردی شیعریکی خهمین گیرساوم

هاواری کپی وهرزی ژاکاوی لیک دابرانم
له گهرووی ویشک و زهرد و تاساوی گهلا ههستاوم

له ژیر تهوژمی رهشبا و تهرزه و شهسته بارانا
گهلایهکم که له ساواییهوه له دار دراوم!

رووباری شیعرم، بو باوهشی ژین که ریگه دهبرم
بهردی هر خهمی بیته ریم، سه‌ری تیه‌لده‌ساوم

هه‌تا‌کوو پشتم به قامچی نازار زیاتر بکیلن،
تا بیره‌تینن هه‌لووکی ده‌ست و لاقی په‌راوم؛
له نیو دلما هر ره‌گاژۆ ده‌کا، نه‌مامی هیوا
ئه‌مسا له سایه‌ی ده‌گه‌م به ژین و ئه‌وین و کاوم

###

روحي زريکه

شاعير که به بير و چهمي رووناکوهه هستا،
پينووس به دليکي گمش و بيتاکوهه هستا

لئوي گهشي هلساوي له کولمهي تهرې شهونم
خونچه که بهياني به دلي چاکوهه هستا

خور ههنيه له سهر شاني چيا دادهنې هر شهو
بويه به نيگاي گرم و دلي پاکوهه هستا

دسنوئیزی به کانیایوی گزنگ گرت زهوی، بویه
هاوار له ههناوی شهوی سامناکوه ههستا

لانهی له دل و میشکی زنار و رهوژا کرد
ئهو رۆحی زیریکی له دلی خاکهوه ههستا

ئهو بهرزه چنارهی که دهمی نایه دهمی خۆر
خهلفی بوو، له پیچ و قهفی باداکهوه ههستا

شایی دهگرن واژه له پیدمشتی غهزلدا
شاعیر که به بیر و چهمی رووناکوه ههستا.

###

بزەى خويناوى

هەلپرووكانى گولى تاسەم لە بەر بىن تاوىيە
شيوەنى شيعەرم لە دەس ژينى خەم و دەرداوىيە

هەلبزرکانى بزەى زىرپىنى ئاسۆم دىتە بىر
بۆيە چاوى هەورى شيعەرم دايمە فرمىسكاوىيە

داوى داپىرۆشكە بالى پەپەرۆكى سەوزى چاوى
بۆيە هەنيەى باخى ئاواتم تەپ و تۆزاوىيە

هيند له چاوى شهو چهقى برژانگى ئهستيرهى وشهم
ليوى زيويى بهيان كهيلي بزهي خويناوويه

روومهتى رووشا به چرپووكى شهوى در سووردهگول
بوويه بهرگى زيبى له بهردايه و لهشى دركاويه

شهو له نيو پيالهي گولا خوينى دلى يهكتر دمخوين
روژگار بوويه له گلمانا فروفيلاويه
پهنجهمان تاكوو چهملهى شهو له چاوى روژ بنى
دل، بهشى هر ماتهم و نازار و لى قهوماويه

مانگى چارده جار و بارى ديت و خهرمانهي دهدا
چاوهرپى بارانى لى ناكهم پهلهى بى ناويه
شهو به نهختالى تريفه رووى سپى ناييتهوه
ميچى ناسمان چون به دوودهى جهرگى خور قورماويه

###

ريٽوار

بڙ ھاوريم: محمد نھمين شاسنھم

نايھلڻ ڙاني ڙيان، تاويءَ له دنيا ومھسيٽيم
چاوهڙي سيٽھري مھرگم كه له بنيا ومھسيٽيم

من له دووي ڙواني مھرگ وا شھڪهت و ٺاوارھم
دويم له نيو باوهشي ٺارام و ٺھنيا ومھسيٽيم

دل ھموو پڙ له رغن، بڙيه له ڙين بيٺارم
دويم و باكم نيه، بهلڪوو تهك و تهنيا ومھسيٽيم
دووره ٺاسوگي ٺھوين و شھبھقم لڻ بزره
ھر دھڙوم، تا له ھواري دلي ونيا ومھسيٽيم

رېگه رژد و ههلهته، لېمی بېری هیز و بېست
ماومهوه، ری بېرم، بېمهوه من، یا ومههسیم؟!

چاوهبرکینه له گهډ رۆحم ئەکا شوخی مه‌رگ
تاوهکوو بچم و له زهنویری به‌ژنیا ومههسیم
شهرته قهت دس له به‌رۆی گه‌رم و گوپی هه‌لنه‌گرم
با له پاوانی دلی سه‌وز و مه‌زنیا ومههسیم

###

ههتاوهمکهه

که تیشکی رووت ههتاوهمکهه له ژینی من نهدیوه!
خهیاال و بیر و ههست و پهنجهم و دلم تهزیوه!

که بیی شهپۆلی تیشکی ماچ له کولمی کێو بساوی
دهنهخشێ بهژنی بهرزی کهژ، به زهمبهر و زریوه!

شهلالی بۆنی شهو بوون ئهوی وشهی غهزلمه
وهتی له بیرمه چونکه روژی روشنم نهدیوه

رهشاوی ناخی شهو رژا به سهر نیگای بهیانا
کهوا تهوژمی مژ لهشی سرپی زهویی تهنیوه؟!

له نیو ههناوی دووکه‌لا پشوو دهدا، بلیسه
که دیته دهر، رمی چهمی له جهرگی شهو چهقیوه

ههتاومکه‌م! وهتی نیگات له گوپی نووته‌کایه
شهوانه خهونی رووگه‌شم به چاوی تووه دیوه!

ههتاوو ئهو دهمه‌ی که نزگهره‌ی مهرگ دهدا شهو
همیشه چاوی چاوهرپیم له ریی بهیان برپوه

پریشکه شهونم‌ی که شهو له رووی خهیالم ئه‌پژی،
له لئوی گولوشه‌ی گمش و ته‌ری ئه‌وین وه‌ریوه

###

چەواشە

لە بن تەم و غوباریکی چر و پردا بزر بوون
ئەوهی ئەوین و جوانییه، ئەوهی حەز و حەقیقەتە
تەم و مژە، مرۆی و ژین، سروشت و بوون، دژی یەکن
دریژەدان بە ریی ژیان مەحالە هیندە سەخلەتە
ئەستیرە، لە نیو ئەستیری قیلی شەودا نوقم بوون
کازیو، پەچەیی رهشی شەو لە سەر روخساری لاناڤا
دار، لێو و پەنجەیی تەرچکی گەلا و چرۆی دەقرتینن

سرور، گر له خۆی بهردهدا، له دۆزمخى گرهبادا

ليو، سهري بزهي خۆي دهبري؛ چاو، سومايي دهخكينى
ههناسه، له نيو گيژهنى دووكهدا خۆي هشار ئهدا
گهلا، شنهن خۆ دهكوتى بۆ باوهشى زهردى زريان،
به گوريى گهردهلوولى پايزى خۆي له دار ئهدا

بليسه، ناشقى ئاوه و بهرگى شهپۆل له بهر دهكا
له پيخهفى قهوزه و كهفا پيلووى دهريا قورسى خهوه
دلدار، له جيژوانا دروو له بسكى دلبهرى دهدا
چاوى پهپوله، تامهزۆي ديدارى تاريكشهوه

وشى ئەوين، لە ھەوارى سەوزى گۇرانى ۋەپەزە
جىنگل دەدا ۋ ۋەكوو ئاسكى سلۆك خۆى رادەپسكىنى
ھەر مەلە ۋ دەگەرئ بە شوپىن داو ۋ تەلبەند ۋ ركدەا،
ئەويندارى دەلە بوونە ۋ ھىلانەكەى دەرووخىنى

برىنەكان، پۇلپۇل بەرەو پىرى ئامىزى خۆى دەچن
قەتماغە، بۇ تىژ كىردنەۋەى كىرد ۋ چەقۇ بوونە زىرە
تەم، لە ژىر پەچەى قەوزدەا خۆى لە ھەر شاردۇتەۋە
چىاى تىنووش، گرتوۋىەتى داۋىنى ئەم ھەرە قسەرە

دېژەدان بە رىي ژيان مەحالە، ھىندە سەخلەتە
تەم ۋ مژە، تەم ۋ مژە، تەم ۋ مژە، تەم ۋ مژە
رۇح ۋ ئەندىشە، لە جەغزى سەر لىشىۋاۋىدا ۋنن
گەرچى لە سەر تەۋىلى شەو، نەرواۋە كارۋانكوژە.

###

گولوشان

بۇ رەھىلەي چاوي شىيەرم زامى تۇ چەخماخىيە!
خويىنى تۇ تەنيا ترووسكەي نىو دلى ئەم چاخىيە!

غەيرى تەرمى ھەلپرووكاوى گولووكى ئارەزووت
چى ھىيە و خۇراكى قورگى شىوھلى ئەم باخىيە!؟

لەرزەلەرزى كۆلەكەي ئەم كۆخە لارووخاومتە
راگرى بنمىچى چىمەنتۆي رەشى ئەو كاخىيە!

سفرهكەت بۆنى ھەناسەى جارەگەنمى لىوھ دى
كولمى ئاگر سووتى نان، سورمەى نىگاي ئەو شاخەىه!

دل بە بۆنى ئاوپژىنى پرچى خاوى زىدەكەت
مەستى مەستە و رۆحى سەرچاوهى زنەى ئەم ناخەىه!

دەس دە داسى سەوزە لىوى زەردە تىزاوى ھومىد
بىرە سەرچاوم لە فرمىسكە بدوورە باخەىه،

بىبە بەژنى پر لە زامى دەشتى پىبىكە گولوشان
لىرە ھەر فرمىسكە ھەتوانى دلى ئەم ئاخەىه!

###

شنەي پشكۈۈتن

كە ھور دەگرى، ئەتۈ دەستى بە بالا دىنى!
شېرنە مۆچرەكى فرېنى بە خەيالدا دىنى!

تۆ ۋەكۈر رېژنە بزەي گەرمى بەيەنى نەورۇز
دەس بە سەر يال و بژى نەرمى شەمالدا دىنى!
تۆ ھەناسەي پەمەي نەرمە شنەي پشكۈۈتن
بە مل و سنگى سەر و زەردەلى سالا دىنى!

لە دەمارى دەگەپى خوينى كەسك، وردە چرۆ
كەشنەى وادە بە باخ و چەم و يالا دىنى!
تۆ وەكوو ھەورەترىشقى بە گور و تىنى بەھار
رەھز و جەنگەل و كوستان وەسكال دىنى!
نيونىگاي تىژى برووسكى لە دەلاقەى ھەورا
خەنجەرى گر بە دەمارى شەوى زالا دىنى!
وەكوو فرمىسكى چەمى ھەورى، بە بى جياوازى
سەر بە سەر شانى گولالە و دروودالا دىنى!
ئەو ترووسكى، كە لە جىژوانى ئەوينا پشكوت
تىشكى ھىوا بە دلى تار و بەتالا دىنى!
تۆ بە ئاسۆگى خەمى زەردەپەرا تىدەپەرى
لئو بە سەر زامى چىاي جەستە شەلالا دىنى!
بۆ ئەوين و گولى شوران سەرى خوت دانانىي
لە ھەوا دەم بە مەم و كولمى خەزالا دىنى!
تۆ شنەى سەوزى، قژى زەردى گەنم دادىنى
شەو بە ئالاولە شنەى شاپەرى ئالا دىنى!

###

ئامازە

خۆرى شىئەرت كە لە ئاسۆگى روحت ھەلدى ئەويندارانە!
بۆ ژيان زەمبەر و فرمىسكى دەكاتن بە گول و گەردانە!

دەنگى نالەت لە گەرووى ھەورى رەشى دلپەرھو دەپرژى
لە دلى گشت رەھزىكا وەكوو يەك سازى دەكا ھىلانە!

تۆ كە بالا و بزمەت خۆر و چيا پىكەو شەرمەندە دەكا
بۆ بە خۇتا ھەلەواسى زەمەر و خىشل و گول و لەرزەنە

گوارمكت ئەلقە بە گۆى بوونەكەلەپچەى مەچەكت بازنىە
تۆ و زەنجىر لە ملت دا وەكوو ملوانكەىە، كۆت پاوانە

ئە تۆ شابالى ھەناسەت كە نەداىە بە ھەور، چۆن دەگەىى؟
زىپروھشان كا لەش و لارى زەوى بەو دەنكە ترىى ئەشكانە!
پەر پەرۆكى كە لە گولجاپى خەيالى گەشى تۆ ھەلنە فرى،
گولپەرى رۆحى ئەوين و بزە بۆى دەبنە شنەو جۆلانە؟!

تیشكى چاوت كە لە بن ھەورى رەشى مەقنەوہ دابېرژىنى
كۆلكەزىرىنە، گولم! پردى ئەوينى مە لە پاش گریانە!

زستانی ۷۹
###

برووسکھی فرمیسک

رؤحی شه کردم به چهخماخهی تهپی فرمیسککھی
شیعری عیشقی پیوه بوو، کولمهی پهپی فرمیسککھی

تاله تیریژی له ناسوی چاومکانی دهرکوت
ومک خرؤکھی سوور به رهگما تیپهپی فرمیسککھی

تا ههتا شیعرم کراسی گر له بهر داناکنن
چون له سهر ناسمانی ههستم ههلیپهپی فرمیسککھی

شوخه دؤی لئو پر بزهی ئەم داوختی خولیايمه و
بهزمی دیلانی خهیالم، شهوگهپی فرمیسکهکهی

کۆلکهزیرپینهی هزار جوانی بوو تا زهریا بوو جیی
تا گهیشته روومتهی رهنگی پهپی فرمیسکهکهی
هینده پهلکی تورتی گۆنای مشتوووه سروهی نیگام
سل دهکا پیلووی له هاژهی شاپهپی فرمیسکهکهی

ههلقولاوی قولپی کانیهی زولالی ئیشقه، یا
شهونمی چاوی شنهی بی باوهپی فرمیسکهکهی؟

رهنگه ئەنگاوتهی پشووی زریانی ئیشقم بی، کهوا
کهوته دەس با گهپ گولووکی پهپهپی فرمیسکهکهی؟

توولهریی رژی نیگای بردی بهرو ههلدیر دلم
تاکوو کهی برچی به شهخته و سهپسهپی فرمیسکهکهی؟
بوومه باویلهکهی قهتیس ماوی کهناری ری نیگای
کهی دهبی راپیچهکم دا باگهپی فرمیسکهکهی!؟

رازهوان

له تاوت سينهكهم بهندي گهړوكه و ديله دل تئيدا
خمت جۇلاته نئيه، په پپهړوكه و ديله دل تئيدا

وهكوو ژورويكي پر سام و كپ و قورماوي به سنگم
كلاورژنهي نيه، تار و تنوكه و ديله دل تئيدا

وهتي گرشي هسارهي گولبزي نيشقم له روو ديوي
نيگات دوو لاپهړهي پر ناوهروكه و ديله دل تئيدا

به دايم رازهواني دوو ترؤپكي بهرز و بهفرينم
كه دوو دوندي چي اي بهرزي بهرؤكه و ديله دل تئيدا

له گيژاوي نهوينتدا دهبي حالي چ بئ؟ كاتئ
ترووسكه ي رووني نهشكت دوو تنوكه و ديله دل تئيدا

###

گورپوو شڪين

شهو به سهردا هاتهوه و ديسان گورپوو دهگري دلم
كهى به فرميسك و خهم و تهنيايى خوو دهگري دلم؟
هينده سينهم پر له سؤز و هستى فرميسكاوييه
ههلهسى نئوشوكه سينلاوى گر و دهگري دلم!

هينده شابالى له تيريژى نيگام ساويوه شهو
چهنى پارچك دئ وچان لاي كوندهبوو دهگري دلم

داخى ناخم گەر بە لىمىشتى غەزەل توونا نەكەم
تۆزى ئازار و خەم و ماتەم ھەموو دەگرى دلم

تاسەبارى ھەلمزىنى كولى سەوزى ئىشقى، وا
جار و بارى دى بەرۆكى ئارەزوو دەگرى دلم

گەر ھەناسەم دەست بىكاتە مل شەپۆلى بىسكەكەت
لەنگەرى شەوگارى جىژوان ھەر بە موو دەگرى دلم!
بىتوو بارانى ئەوينى تۆ بە سەر ئەندىشەما،
دانەبارى؛ خەم وەكۆو غەور و كەپروو دەگرى دلم!

###

ئۆخزىن

چلى تيشكىم، لە زىجى خۆرنىشىنا ئۆقرە دەگرم
مەمى ئىشقىم، لە بىشكىسى سىنگى زىنا ئۆقرە دەگرم

ئەمەن دىلدارى رووناكى و بزە و جوانىم، گولم! چۆن
لە شەوگارى بە سامى داخ و قىنا ئۆقرە دەگرم؟

بە ئاوى كانىياوى خۆرەتاو گرتوومە فرچك
لە جۇلانەى شەپۇلى پىكەنىنا ئۆقرە دەگرم

كەمن چرتەي ترازانى بەرۆي خونچەش دەيىسم
لە نيو قرچەي دل و كسپەي برينا ئۆقرە دەگرم؟!

چپە و سرتەي گەلا و سروە، دەبزوينى خيالەم
ئەمن تەنيا لە نيو باخى ئەوينا ئۆقرە دەگرم

لەرەي برژۆلى ئەستىرە نەكا بۆم لايە لايە
بە شەودا چۆن لە شيوئنگاي گرينا ئۆقرە دەگرم

وتم: رۆژى بە رۆحم لا لە ئيشق لادە ئىتر
بەرەو بەرزى فېرى خىرا، وتى: نا، ئۆقرە دەگرم

دلم رىبوارى رىگەي كاكەشانى ئيشقى تۆيە
ھەسارەي راخوشيوم، چۆن لە ژينا ئۆقرە دەگرم!

###

تهنایایی

بۆ ژیان غهیری کهسهباری نهبوو، تهنایایی
تا بووه هر خهمی پیداووه به شوو، تهنایایی

باوهشی گرتهوه بۆ هاتنی شهو بووکی زهوی
کهچی رۆی کرد له دل و جهرگی چزوو، تهنایایی

زهردهپهپ هر که پهپهی کولمی له کولمهی شهودا
لهشی پر کرد له موچرک و له تهزوو، تهنایایی

پږه نامیزی به دایم له ههنیسک و گریان
لانهیه بؤ خهم و فرمیسک و گوږوو، تهنیایی

به ههنیسکانهوه بؤچی دلم هه لناکه نری؟
که گهرووم ریک دهگوشی بوغز و خهم و تهنیایی

دهگپئ موو به موو هر شهو به دهماری لهشما
بؤ دلی پږ له کولم بؤته زهروو، تهنیایی

###

تھوین

پینوس و خیال کاتی له رازی خهمم تھوین
پولپول به تھوینی پھروه گولوشه دھوین
خهرمانه دھدن واژه له دھوری دل و هستم
بویه مهمی هھوری حز و ئیلھامم تھوزوین

تھو شوخه له ئاسووه که سهر هھلدھبری و دی
کئوان سھری کرئوش له گلی بهردھمی دھسوین

ئۆخژن و تەزووی تاسە و ھەز دادەگەری دل
کاتن کە گولی زەردە لە سەر لیوی دەپشکوین

چاوی کە بە سەد نازەوہ دەخشینن لە چاوم
ئەندامی لەشم پاکی بە مۆچرکە دەبزوین

دەرژن لە چەمی تیشک و، دەسی پر لە گزنگە
گول بۆیە ھەموو خۆ لە دل و باوھشی داوین

بریا دلەکەیی بۆ دلی من بوایەتە بیشکە
ئەوکاتە خەم پاکی دەبوون بۆ سەر و بۆ شوین

###

شەونخوونى

كىشاويەتى گەلن شەو، پىم شەونخوونى ئەسرین
داومە قولنگى ئاھم، لە بىستوونى ئەسرین

زۆر رۆدەچم بە ناخى رۆحى پەرۇشى خۇما
ناگەم كەچى لە رازى ژانى دەروونى ئەسرین

ھەر شەو دالم لە بىشكەى تىنۆكىكايە، دەنوئ
لە گەل ھەنىسك و ژان و گرى سەبوونى ئەسرین

كاتى بەخەم دەڭاكى، گۈلى بزمە لە سەر لىو
دەدىرى جارى گۇنام، بارانى روونى ئەسرین

لەو كاتەو پەرىيەز، بۆتە ھەيالى رۇحم
ژيانى ھەلكزان دووم شەپۇلى توونى ئەسرین

سۇمايى چاۋەكانت، بە جارى ھەلمژيوم
دە ساتى ئۇقرە بگرە، خۇ تۇ زەروو - نى ئەسرین!!

###

گره‌ی ههناسه

خهه له گولجاری دلمدا درک و دالی چاندووه
بسکی کهسکی چیمهنی هیوامی ئالۆزکاندووه

زیزه خونچهی ئالی فرمیسکم له پیدهشتی ئهوین
چون گره‌ی گهرمی ههناسهه رهنگ و رووی ژاکاندووه

تۆزو غهوری ناهومیدیم نیشه سهه جامی خهیال
چون له حاستم ههوری هیوا چاوی خۆی قووچاندووه

تازە نارېژى تىنۇكى ئەشكى بۇ بەدبەختىيى من
ئاۋرى دل چونكە زەرياي رۇندكى سوتاندووہ!

روو لە مالۇچكەي دلەم ناكەن پەريى خەونى سەوز
چونكە مۇتەي دلرەشى ماتەم ھەموى رووخاندووہ

ئەشكى پىنووسم ۋەكوو خوينى دەمارم وشكەلات
داخ و مەينەت سۆزو ھەست و بىرمى شىواندووہ

تازە كەي دەروى بە فرمىسك گولالەي شىعەرى تەر!
خەم لە دلما چەشنى خۇرە ريشەكەي قرتاندووہ

###

ئاونگ

تا بهيان رۆحى شەوى تارى لە نيو سىنگا دەژى
چاوى روونى خۆر لە نيو ئەسرىنى ئاونگا دەژى

هەنگى هەستم تاكوو گولجاپى ئەوين جىژوانى بى
لئوى شىعەرم هەر لە گەل شىلەى گول و رىنگا دەژى

پىر لە زەرپەى ئەشقە ناخى كۆلەكەى تىشكى نىگام
تا دل و بىرم لە رۆچنەى سەوزى پىرشناگا دەژى

قەت ئەۋىن و خۇشەۋىستى ناخى دل جى نايەلن
ئاگرى كوانوو لە گەل سووتانى ئېزنگا دەژى

كانى ئەشكى روونى چاۋى قەت وشك نابى، كەچى
رۆژ و شەۋ ئەستىر تەمى قەۋزەي لە نىۋ چنگا دەژى

خىشلى بسكى لوولى سروە: پەلكى ژاكاۋى گولە
گەرچى خونچەي گول لە نىۋ پەرژىنى ھارژنگا دەژى

سەد دەۋر تەيمان و شوورە بىنە لەمپەر بۆ ژيان
رۆحى تىنووم ھەر لە باۋەش خۆر و ئاونگا دەژى

###

دهردى پايز

كاكولى هه‌لپرووزا، گولجاړ و ههردى پايز
خوينى چرۆ دهچۆږى، له چنگى زهردى پايز

دايپوشى زوقم و سيخوار، برژانگ و روومهتى خۆر
په‌نجهى له گۆ چوو پرشنگ، به توفى سهردى پايز

شهخته لهشى درمختى پړ كرد له زام و په‌ترۆ
هه‌رچى گول و گه‌لا بوو، بردى به دهردى پايز

خاکی کسیرہ تاکھی، لیوی تواتوا بی؟
تاکھی دلی بچرٹی، شہونم بہ بہردی پایز؟

واژھی سہوز نہماوہ، لہ دہقتہری بیانا
نہمشہو ہمووی پرووکاند، چہپوکی زہردی پایز

ہیندہ وریوہ پنجه و لیوی گولالہ، تنیا
خزانہکھی ہلہبجہ، دہگا لہ دہردی پایز

###

ژيانهوه

خوزگا له باخي ليتوتا واژهي نهوين دهرسكا!
پر به شهوي نيازت، پرشنگي ژين دهرسكا،

بو ورده پيلي تاسهم، عيشقت دهبوو به رنياز
له سهر نيگاي زولالي، سهد پيكنهين دهرسكا؛

شانهي دهركد ههناسهم، چيني شهپولي كهزيهت
نهودهم له كاني دهمتا، ماچي بهتدين دهرسكا!!

پيسيري ئاوملای گول، ژوانگهی دلی پهپوولهن
ئوین نهبا گولاله، بو ههلومرین دهرسکا.

درکی کسه نههالن ریشهی له روچی باخان،
گولباخی زهرده خنده کوا بی برین دهرسکا؟

عهرزی سهری له دهوری چاوی ههتاو نهگیرئ،
کهی باخی پر ههسارهی ئاسمانی شین دهرسکا؟!

ودمی ژیان له بوئی قژیا نهبا گهنم، کوا
بهژنی زراو و شلکی بو سه برین دهرسکا؟!

کولانی چولی شهو کویر بهیانی تینهزایه
شهو، هر گولی سههولی لهسه سهیرین دهرسکا!

#زستانی ۷۹

مەرگی ئەوین

ئەمشەو شەوی مەرگی ئەشققە، لە جیهانی دلداریما
کۆلمەکانی تۆ تابووتن بۆ ماچە کۆژراوەکانم
شیر سەنگی بوو بە گۆر، بۆ بزە و خۆزگە و گۆرانی
چاوی رهشی قەلەم دەگری، بۆ نامە سووتاوێکانم

ئەمشەو ئەستێرەکان هەموو، چزوو لە چاویان دەباری
سینگی زوڵالی پەنجەرەیی ژوورم ناژن ناژن دەکەن

پەرىي شىعر لە ئاسۋو، خەمناك و چاۋ فرمىسكاۋى
بە بەژنى ئاگرىنەۋە، چاۋبېر كى لە گەل من دەكەن؛
رۇحيان مەكۆى زامە، چاۋيان ئاگر پېژىنى ماتەمە
بۇ مەرگى ئەۋىنى ئىمە ئۆقرەيان لى ھەلگىراۋە
ئەشقى ئىمە ئاسمانى بوو، پېرپ لە پەپولەى سەوز
دەيانپېژاند بە روویانا، عەترى گۆرانى و ھۆنراۋە.

ئەمشەۋ گىانى رەشپۆشى شار، رەنگى تەنىيى گرتوۋە
بۆيە پۆلپۆل مەلى گریان بەرەو دلم كەوتوۋنە رى
ۋشەى ئەۋىن ھەلدەقچىن، لە نىۋ دۆزەخى ئازارا
پىنۋوس و ئىلھام و خەيال بۆنى زەردى خەمیان لى دى.

###

خەرمانه

دلى ويلم به نيلهى ئاورىك سووتاوه مهستانه
به دووكهل كولهكهي بهر ميچى ئاسمان داوه مهستانه!

به جىي فرميسك و خوئين، شينعرم له نيو چاو و دهمار دايه
له سهر تهرمي ئهوين روحم ئهوند گرياوه مهستانه!

چپهي ليك دابراى دابه گوئي باخا كزهى پاييز
سهرى ههنگرت گهلا، روئي به دهم شهوباوه مهستانه!

ختیلکھی رۆحی نەسرەوتووم دەدا رسکانی ئەو وەرزی
لە گەل گەریانی خوینما دی بەرەو سەرچاوە مەستانە!

بەھاریکی لە باوھش دایە رۆحی ھەلپرووزاوم
لە سەر شابالی سەوزی خۆر ھەلات ویستاوە مەستانە!

بەھاریکم لە ئاوینەنی دلی ئەم خاکەدا دیوە،
کە گابەردیش لە باوھشیا چرۆی دەرداوە مەستانە!

لە ناخی چلکە دووکەل دا گولالەم چاوی ھەلنایە
پشووی سروە، بەیانان بسکی داھیناوە مەستانە
ئەگەر ئەو رۆژە بێ ماری سپی و رەش یەکتەری قەر کەن
دەدا خەرمانە مانگی گول نیگای ئەو چاوە مەستانە!
پاییزی ۷۹

باران

نامیژی ههوری بهردا، دلۆپی ویلی باران
خۆی خسته باوهشی با - و کاروان و خێلی باران

کتووری ههوری پر کرد له کل، دهستی برووسکه
چاوی بهیان دهپێژی، ئاسۆ به میلی باران

دهیکاته جارپه شهونم، ئەم قاقری دهروونه
تا، پر له ئەشکی شیعره، چاوی ههسیلی باران

پەنجەي دەنى بە زامى سنگى كەژ و چياوه
زەردەي دەزىتە ليوان، سۆلمايى لىلى باران

رەھز شەقار شەقارن، لە بەر تەوژمى رىژنە
كەنگە لە بەرد ئەترسى، شووشەي تەويلى باران؟

كەيلى سروودى ژينن، ناخ و گەرووى چرۆكان
نۆتى پرىشكە دەرژى لە ليوى ھىلى باران

شەوبا كە رادەژينى، بيشكەي ھەور بە نەرمى
تۆ، زوو لە سەر بەرۆكى شەوبۆ رەھىلى، باران!

رەنگە ھەزەت لە ماچى بسكى تەرى گەنم بى،
بۆيە بە نووكى برژۆل، ەرزى دەھىلى، باران!

گەر ئاشقى زەوى نىت، بۆچى وھا بە سەر دىي؟
دوايىش بە بالى تيشكى، بەجىي دەھىلى، باران!
###

بەھار

بە زەھرى مېشى تېشىكى خۆر شكا پىشتى رنوو ئەمپرۆ
شنى با دایرنى كفى سى داران بە فوو ئەمپرۆ

چلوورە و بەستەلەك پاكى بە جارى تەفروتوونا بوون
عەتر دەرژى لە ئاسمان و نەما باوى كولوو ئەمپرۆ

گورىسى عومرى زستان و سەھۆل و شەختە وا پچرا،
بە دەستى سروه چون بارىك ببوو چەشنى دەزوو ئەمپرۆ

بهار رۆحی به بهر جهستهی سپ و بی گیانی عهزا کرد
گهرم داهاات زهوی، فهوتا کزهی سههما و تهزوو ئهمرۆ

بزهی زیپین و گهرمی خۆر دهبروینی دلی سهحرا
دهخهملی ههرد و کهژ وینهی بهههشتی ئارهزوو ئهمرۆ

چنوور و نیرگس و نهسرین، ههلاله و میخهک و شهوبۆ،
گهزیه و سمل و سۆیلانه، گولاو ریژن له روو ئهمرۆ

له بهردا شر دمهکن بهرگی خهفت، دار و دهومن پاکی
به سهریانا گولی سوور ههلههواسن موو به موو ئهمرۆ

به گول بهژنی بلندی خوی دهپازینیتهوه کوستان
دهتارینی له سهه نهینوکی دل ژهنگ و کهروو ئهمرۆ

له نیشقی گول، ههور گهوههر دهبارینی له چاوانی
له سایهی گول، دهبن پاراو درمخت و گیا و دروو ئهمرۆ

له بۆ ماچی تهویلی خۆر، ههموو پشکووتوه لیویان
چرووی ههرمی و بلالووک، سیو و بادام و هولوو ئهمرۆ

دېرەخسەن گول، بە ئاھەنگى دلى شەمشالى كاكى شوان
كە دانىشتووھ لە ژيەر ساي بسكى سەوزى دار بەرپوو ئەمپۆ

دەكەن شادى لە نيو باخان ھوزار و كۆتر و شالوور
لە سەر كيتوان كەو و كورپكوپ، ھەلۆ و كوند و پەپوو ئەمپۆ

لە حاستى كارى جوانى بارى سەريان دانەواند پاكى
شليترە و شورەبى، پۆلى و ھنەوشەو شورەتوو ئەمپۆ

بەھارە، سەوزە دەشت و دەر، دلم بۆيە وەكوو بولبول
لە باخا بۆ گولالەي سوور و گەش دەگرى گورپوو ئەمپۆ

بە غەيرى بولبولى ماتى دلى ديلم كە تەنيايە
مەلىتر پاكى دلشادن دەخوينن دوو بە دوو ئەمپۆ
###

گیزه لووکهی خهم

بۇ رۇحه بهارییهکهی ژیلا حوسینی

هوارى سهوزى شيعرى تهر هميسان رنگى روى گورا
به خور خويىناوى ناکامى له جهرگى سوورمگول چورا
هميسان ماتهمىكى تر چهى كهىلى نەشك كردم
پهيا بوو پايزى خهم، گولوشهى شيعرى وشك كردم
هميسان گيزه لووکهى خهم به لرفه و هاژه پهيدا بوو
له گولزارى نهدب هالا، بهگژ گولباختردا چوو

ھەمىسان چاۋى پىنووسم لە فرمىسكا ئەو بۆۋە
 وشەي رەشپۇشى شىعەرم كەوتە كۆپى شىن و رۇپۇۋە
 قەلەم دىسان لە گۆمى خوين و ئەسرىنى گەشا گەوزى
 پەرى شىعەر و ئەوين رەش ھەلگەرا بالاي گەش و سەوزى
 نىگاي روون و گەشى ئاسۇ لە نىو تەمدا نوقم بۆۋە
 دلى گەرم و گۆپى دەشتى ئەدەب پۇشتەي زوقم بۆۋە
 وشەي چاوتەپ ھەموو زامار و دل پىر ھەسرەت و داخىن
 قىزى خۇيان رنىۋە ھەرچى گولجاپ و رەز و باخىن
 شىعەر خىراۋە ئەۋكى، نىزگەرەي مەرگى لە سەر لىۋە
 ئەۋى ھەست و ھەز و ئىلھامە گىرگانى خەمى پىۋە
 «ئەۋىن» ئەمشەۋ دەروونى پىر لە پىشكۆيە و «گەشە»ى نايە
 فرىشتەي شىعەرى دلئاسك لە حالى گيان كەنشتايە
 قەلەم دەگرى بەسەر سىنگى شەئال و سەردى دەفتەردا
 دل و ھەست و خەيال ئاۋىتە بوون ئەمشەۋ لەگەل دەردا
 «ئەۋىن» وا بى «گەشە» و بىئازە سەرتاپىي لە ھەش ناۋە
 شىعەر بسكى لە شابالى گىرى ماتەم گىرى داۋە
 لە نىۋ بەندى بەسامى دىۋى مەرگى بى بەزە و توۋشا
 بە چىرۋوۋكى ئەجەل كۆلمەي فرىشتەي ئەشق و ھەز روۋشا
 بەلى «ژىلا» لە گولجاپا ۋەكۆۋ بارانە بوو ئەشكى
 لە چاۋى سەوزى ئىلھاما دۆپى يەكدانە بوو ئەشكى
 بەلام دەستى مەرگ ھات و دۆپى ئەشكى سىرى ئەمپۇ
 پىروۋزا بالى پەروانەي پىشۋوى گەرم و گۆپى ئەمپۇ

ئەگەر ون بوو لە چاوان، وا لە نێو رۆح و پشوومانا
لە گەل واژەي شيعردا دى بەسەر لىوى ھەموومانا
شيعر دواى ئەو ئىتر چۆن گول بيارىنى بە سەر ژينا
دەبى بەلى بىستى وەك پەپولەي ئارەزووى «ژينا»
ھەتاکوو دەفتەرى ژينم دەسووتى پەپ بە پەپ دەگريم
لە گەل يادى ھەموو رۆژى بە چاوى شيعرى تەپ دە گريم

###

ههول

لهنیشتمانی ژینم دا
شادی و چهز رهتیندراون
بوونه ملوینکی ئەستیره و
له ئەستوی ئاسۆ کراون
به رۆژ و شهو ههه دوو دهستم وهک برووسکه
ههلتناوه و

هههچی دهکهه
دهستم ناگاتن دایگرم.

###

ئاوات

ناليم خوزگه
هموو جيهان
بييته تاقه يهك ولات،
دلى نهرمى دلدارمكهه
بهركى سهوزى
شيعرهمكانم له بهر بكات!

ناليم خۇزگە
كۆشى شەو پر بىن له گرې چاوى ھەتاو،
ھەرچى تەنەگە بخىكىن
بە شەپۆلى خوينى رزاو!

دەلیم خۇزگە
وهرزى تەمەنى دريژى چاوهروانيم
كۆتايى بىن

ژن و كچى ولاتەكەم
ئىتر پەپوولەي نىگيان
له دۆزمخى چاوى زىردا نەسوتىنن،
رۆژى جارئ
تەنيا جارئ
بە بالى ئەو پەپوولانە
تۆزى روومەتى كىتېيك بتهكىنن!

###

سنوور

که هژدیهای رهشی سنوور خوی راکیشا و
دلی گهرمی زهویی ناشقی کوتکوت کرد
چهم و زهریا
پهنجهی نهرم و پهمییان لیک هه‌لپینکا
شایی پیوهندی‌یان گرت و
دلی سهوزی خاکیان پیکهوه گریدا.

که بهرد و سمیت و ئاسن
قورگی زولالی رووباریان توندتوند گوشى و
بوونه بهستین،

ئاوی ئاشق
له سهر دلی
بهتیشکی زیرینی ههتاو
نامهیهکی چاو پر له فرمیسکی نووسی و
به پۆلی کۆتری سپیی ههلمدا ناردی بۆ ههور
ههوریش دهستیکی به چاوی تهپی نامهکدا هیناو
له گهل با دا
رهوه ئهسپیکى دلپری
به شمشیری برووسکهوه
نارد بۆ رووبار
کاتی گرمهی رهوه ئهسپی
توورپهی ههور
دلی تهنگی زهویی لهراند
بهستین رووخا
چۆم و کانی و تایگه ههستان

پهنجهکانیان،
له یهکتر ههلییکایهوه و
دلی زهوی

پېر بوو له گهرمایي رۆحي
سهوزي بهار.

داپيم بلين!
دهتوانن سنوور

بو خور و

هور و

با - و

بهاريش دانين؟!

###

بیرھوہری

من لہوہتا وہبیرم دی
زہوی لہ ژیر بالی شہودا
پشوو دہدا و
ناسمان کۆشی پر لہ ھوہری سہر براوہ

ئہری شہوبا ئاوارمکہ!
تۆ ئہستیرھیک ناناسی
ھہوالی مانگ و ھہتاوی لی بپرسم؟!

###

خهون

گول، بهرلهوهی لیو به لیوی
سروهوه نی و
ماچ گزناى سوور ههلبگیڤی،
خهونی په‌میی به خور و به به‌هارهوه
دهینی.

من بهرلهوهی لیو به لیوی
شیرهوه نیم
ژان و شه‌وزنگ
پینووس و په‌نجه‌م رهش، رهش
هه‌لد‌م‌گیڤن،
خهون به زام و هه‌نیسک و
ئه‌شک و خه‌مه‌وه دهینیما
# # #

ٲهوين ١

شهو،
چهندهى هتاو خو؃ش دهوى
هتاو،
سهده هينده شهوزنگ
چونكه نهو نهبى
هيچ كهسى
له دهست نازارى تاريكى
نايهته دهنگ.

###

ٲهوين ٲ

قهلمهكهم
بالاي كچيكي له عتري
سهوزي شيعر هلكيشاوه،
كوندهبووي ناز
قهت بالي به سر باليدا
نهكيشاوه!

شيعرم بۇ بەرۋەك و قزى
كچىك كىردۈتە گولالە
كە ئاوينەي چاومكانى
بە پىرشنگى ئەوينىكى
پاك و خودايى
زولالە.

دلم بۇ مەلى ئەوينى
كچىك كىردۈتە
ھىلانە
كە كانياوى سەوزى رۇحى
پىر لە ئەشق و
خۇشەويستىي نىشتمانە.

###

ئۆوه

خههكانتان تهم و مژه!
سهر تهويلی دوندی شيعرم
جی ناهیلی،
تا نهو کاتهی ههناسهتان
دهبیته بای دار ئاوس و
له سهر لیوی
وشه و
چیا و
درهخت و

گول
زهردهخهنه دپشكوييني!

خمهكانتان كرپويهه!
به سهر سنگي دهشتي دلما
ورد ئهباري
تا ئهو روژهي
بزهكانتان
دهيسته شمشيري خور و
له كالاني ئاسوي ئهوين
ديته دهري،
سهرى رهشي ههوري خهم و
ناهوميدي دهپريني!

###

گلهی ۱

هتاو،
که به سهر داوینی شهوژنگا
چهپک، چهپک
فرمیسکه تیشکی زهره و سوور
دهبارینی،
شنه بسکی شانه دهکا و
گول،
عتر له سنگ و بهروی
دهپرژینی!!

کهچی ئەمن
ئەو ھەموو فرمیسکە شیعەرەم
لە ھەوری دلپەری چاوانم
داباراندا،
نە دلت بوو بە ئاوینەیی
گیانی ماندووی وشەکانم
نە نیگاشت
دەستی کردە گەردنی ژیلەمۆی چاوم؛
وھنەوشە جاری بسکیشت
تۆزی عەتری سەوزی ئەوینی
نەپرژاند
لە زامی زەردی ھەناسەیی
سەر براوم!!

###

گلهی ۲

پایزانه،
قەتار، قەتار گەلای زەرد و سوور دەبینن
لە گەل هەنگاوی باھۆزدا هەلپەیانە و
لە پاوانی قژی دا دەگیرسینەوه!
بەلام جارێک
لە سۆلایێ فرمیسکەکانم ناروانن
کە لە بالای کۆیستانی ئەوین هالاوە و
هەر گەردەلوولێ بە لایدا تێدەپەرێ
بسکی تۆزاویێ لە بەردا دەشواتەوه و
هەگبەیهک ئالتوونی گەلای
لە باوھش دا بە جێ دێلێ!

###

تہمہگ

گریان،
باخی پہلکہ پرنگینہی خھیالم
جیناہیلئی،
چونکہ من له نیو ہناوی
گریانیکی کپ کراودا
گووراوم و

له سہر داوینی
باران و
شیعر و بہیان
له دایک بووم.

###

لاوکی بیزاری

بۆ ھاوپییم: مەھدی زریان

تینووم، تینوو
من لە گەرووی ئەنگوستەچاوی شەووە
هاتوومەوہ
چەمۆلەیی بیزاری مەنن بەروومەوہ!
تینووم، تینوو
من بە پەیزھی نازارا هاتوومە خواری
هاتوومەوہ
بارانی خۆشەویستیان
بە سەر شۆرەکاتی رۆحی بریندارمدا

بیاری!

هاتوموه

تاکوو له بهر تایگی چاوتان

گیانی ماندووم بشوموه،

له کانیاری روونی دلتان

جامی ئهوین بخوموه!

هاتوموه

ساتی له ژیر دهواری خهونه کانتاندا

ئوقره بگرم،

رؤحم له رؤحتان گری دهم

گوی له کسپهی دلی ههلقرچاوتان

بگرم!

ئاخو دایکم،

دوای فرینی رهوه کوتری سپیی ماچ و

تیک هالانی په لکه پهنگینه نیگامان،

دملی:

- «گهر دملوولیکی چر

بهر گلینهی چاوهر وانیمی ته نیوه،

هر چاویکم

تهرمی سهدان نیگای خنکاوای به بالای

برژولیدا ههلواسیوه؟!»

باوكم، وەكوو جارەن دەلن:
- «لە سەر سنگى ئاوينەى ژين
هەموو رۆژى
چەقۆيەكى چاۋ سوور سەرچۆپى بۇ پۆلى
زامى كۆلمە ئال دەگرى؟!»

ئەرى برا شاعىرەكەم
ئىستەش دەلن:
- «قەلەمەكەم
دار گىئاسىكى رەشپۇشى قز سووتاوە
چوار وەرزه بەرى فرمىسك و
خوین دەگرى؟!»

دایە!
ئىستەش
زايەلەى دەنگت لە ئەوكى
رەوھزى رۆح و بىرما دەزىنگىتەوہ:
- «رۆلە برۆ
ئەگەر لە ژىر لىزمەى بارانى ئاگردا،
لە ژىر تىن و تەوژمى رەب و خەنجىرى
تىشكى ھەتاوا ھەلقراچاى،
مەچۆ ژىر سىنەرى باخى»

دار گه‌لای خۆی برنیتتهوه،
گه‌ل‌اش دهستی په‌ریوی خۆی
هه‌لگرتبی و

به‌هه‌واوه بخولیتتهوه،
چاوه‌روانی با گه‌پیک بی
دوور بییات و
له‌باوهشی سه‌ری دایکی دوورخاتهوه!»

دهنگی باوكم
ئێسته‌ش له‌نیو دهمارمه‌کانی له‌شم‌دا
له‌گه‌ل خوینم ده‌سته‌ملانه:

- «به‌رۆ، به‌رۆ!
به‌غهریبی سه‌ر بنیوه،
له‌نیو دلی ته‌نگی بی‌که‌سی‌دا به‌ژی
له‌ژیر چه‌رووی
چه‌روی سه‌ردی بی‌گانه‌دا
چه‌ینگل به‌ده،

به‌لام
هه‌رگیز روو له‌شاریک مه‌که
مه‌یدان، شه‌قام سه‌ر بی‌ری،
شه‌قام، کۆلان به‌خنکینی،
کۆلان، مال زینده‌به‌گۆر کا و

مال، بهندیخانهی مرۆی بی،
مرۆییش، میشک و دلی خۆی
له نیو کاسهسهری خویدا هه لگولۆفی!»

هه موو شهوی

له ئاوینهی گریانى دهفته ره کهمدا
بلیسهی فرمیسکی برا شاعیره کهم
دهستی تهزیو و له گۆ چووی چاوم
گهرم دهکاتهوه:

- «قهت روو له ولاتیک مهکه

قهلهم، نووکی خۆی بشکینى،

شاعیر، شیعری خۆی سهه بیری،

شیعریش، وشهی بخنکینى!

نان، له گهنم بتۆریت و

ئاو، له کانی

ههتاو، له ئاسمان بیزار بی و

ئاسمان، له ئهستیرهکانى!»

###

کٲٲهر کٲ

ٲٲوار ٲٲه
ٲشکٲٲ ههتاو
له باوهشٲ کوانووی ساردی ئاسٲٲدایه.
رٲٲوارٲکم رٲگام ههوراز و ههلهته و
هٲزی هیوا
بوته شابالی ههنگاوم.
ههورازی رژد و بهردهلان

سەرى كرنۆش بۇ ھەنگاوم دادەنوینن.
 ئەمشەو لە گەل ھەتاودا كئىھركىمانە
 ئەمن بەم دیوی چىادا ھەلدەگەپىم،
 ئەو بەو دیوا.
 ھەنگاو دەنىم...
 تازە من و گەرانەوہ:
 خوین و زامین
 تازە من و گەرانەوہ:
 رۆج و تەرمین
 سەردەكەوم
 بەر لە ھەتاو
 خۆم دەگەيەنمە سەر دوند و دەبمە بەرپوو
 لاقم لە سەر سنگى چىا دەچەقنىم،
 رەگم لە جەرگ و ھەناوى
 دەھالنىم
 كە ھەتاویش ھاتە سەرى
 وەكوو تاجە گولینەيەك
 لە سەر لووتكەى چىای دەكەم!
 ئەسسا نووكى
 رەشى پىنووسى خەيالم
 لە چاوى خۆر وەردەدەم و
 بە سەر دىپرى

سەوزى پەرەي
رۆحى تىنوومى دا دىنم،
ئىتر بە جىي شىعەرى رەشپۇش
شىعەرى گەش و
تارا زىرپىن دەخولقېنم.

###

پایز

بووکی شوخ و شهنگی پایز
بهرگی زیرینی پوشیوه و
بو باوهشی ساردی زاوای زستان دهچی.
هاژهی زیریان:
ناهنگی ئەم پیوهنده تالهی سروشته.
دارهکانیش:
وهکوو دایکیکی دل خهمین
به رهنگی زهره و ناخی پر له دهره و داخ
زیروهشانی ئەم بووکه بی نازه دهکهن.
###

شهو

شهو، شهويكى مات و سرپ
قزى رهشى هالاندووه
له بهژنى شاخ و داخى چرپ
ئەوا ترۆپكى دەم ئاسۆ
به ژانى مانگه شهووه

جینگل ئادا و
له سەر تەویلی لیلی شەو
بە ریزە نیرگس دەروین
هەموو بە زەردەخەندەوێ سەما دەکەن
تا لە هەناوی کەلەوێ
هەیی سەری وەدەر دەنی

شەوێ شەویکی گرز و مۆن
خەیاڵ و هەستی هەلوەدام
کۆچەری شوین خەیاڵی تۆن!
ئەوا قەلەم بە یادی تۆ
بە ژانی هۆنراوێهێکۆ

جینگل ئادا و

له سەر دلی سپیی پەراو
چەپک، چەپک و شەهێ ئەوین
وێک گولەباخ دەپشکوین
هەموو بە چاوی سوورەوێ
شیوەن ئەکەن
تا لە دلی خەیاڵەوێ
کانیی شیعەر هەلدەقوێ!

###

تەنيايى

كە شەو جيوەى روخسارى خۆى
لە شووشەى پەنجەرەى ژوورم ھەلدەساوى،
پر دېئى سنگى پەنجەرەم
لە بۆنى سەوزى ئاوينە و
تەنيايىم لە نىو دليدا بزر دېئى.

لەم شەووە
پەنجەرەمكەم دەكەمەو،
با گەلای وئىلى تەنيايى
لە گەل سەوہى ھەناسەى شەو بىتە ژوورى و
بۆنى شىعەرم بۆ بەئىنى.
###

بەلگە

مەرگ و ژيان
دوو دلدارن
تا پيوماندى ئەوان نەبى
ھەرگىز
ھەرگىز
ئەوين و خوشەويستى
لە داىك نابن.

###

بانگهواز

بۇ غەزەلنىكى بىز بوم

ئەرى ھاۋرى!

تۆ كۆتۈرى ھەنىسكە سەر بىراۋەكانمت نەدىۋە؟

بە گويسۋانەى سۋوتۋاى غەزەلنىكەۋە

نىشتىنەۋە،

بە سۆزىكى خەمىن و غەرىبانەۋە

بگمىنن؟!

ئەى پەپۋولەى ھەناسە بال سۋوتۋاۋەكانمت نەدىۋە،

بە سەر ھەۋت دىۋپە فرمىسكى ۋەرىۋ دا

بخولىنەۋە،

باپۋوسكەى زىرپىنى باليان

بە سەر ئاۋىنەى بى غەۋرى گۆنایاندا

بىپرژىنن؟!

###

نیو نیگا

ئهی شاکچی نازمینینی
شاری حز و خهونهکانم!
که پهنجهی گهرمی نیو نیگات
پردهی پرتووکاوی له سهر
گلینهی پهنجهرهی دلم هلدایهوه،
به تیشکی زهردهخنهیهک
زوقم و شهختهی خههکانم
توایهوه!

###

ھاوار

كە دادمخوريپ
دلى ئهويندار
مۆچپرک و تەزوو
جۆگهى دەمارى
دەكەن بەرووبار.

كە لىئوى ئاسۆ
بزهى تىدەزى،
زەوى پر دەبى له بۆنى رۆژ و
پهپولهى گزنگ

كەزىمى قوۋلى شاعىر چل دەدا
لە گىرفانى خۆر
پىنوس دەردىنن
پىنج چەپكە پىشنگ

جەستەي پىنوسىش
كە جىنگل دەدا
پۆل، پۆل ھەلدەفېن
وشەي برىندار،
دەچنە ئاسمانى گەرووى شىعەرھوۋە و
دەبن بە ھاوار.

###

خەم

لە ژێر قژی تەپری بارانەشەوئیکا
سەرم نا بە دلی پری هەوریکەوه،
بزهی هاتی!
برووسکەیهک،
لە کەلینی لیویهوه شۆرابەیی بەست و
کەوتە سەر ئاوینەیی نیگام
پەنجەم هالاند لە پەنجەیی زەردی برووسکە و

وسه ركهوتم
چوومه نيو دلى ههور و
ناسمانهوه،
رؤحى سهوزى شيعريكى چاو فرميسكاوى
بالاى له رؤحم هالاند و
ههناسهى گهرمى ناويتهى ههناسهم كرد

لهو شهوهوه
نهم خهمه رهشپوشهى ناخم
ههتا دئ ههر بالا دهكا
بوويه له نيو دلى هيچ فرميسكيكا
جئى نايتتهوه!

###

شەونم

تۆكە دەرکەوتى مەپرسە چىيى بە سەردى گيان و دل
حالىتى شەونم تەماشاكە بە ومختى رۆژھەلات
«مەھوى»

لە گەل نازار و جىنگل و گەرمەژانى
شەونمگ ھاتە دىئاو،
لە ترووكەي پىلووى سېرى چىركەيەكدا
فېرى بە سەر گرەمشقانى برژۆلى ئەستىردا.
لە پووكانەھوى روومەتى تريفدا،
لە كەوانى راخوشىنى نىزمەككدا نەگىرساوه.
فېرى... فېرى
لە نىو دارستانى قژى كازيوەدا
نىشتەوہ بە سەر تەويلى لاپەرى سەوزى گەلاو،

له سووچى پەردەى ئاسۆوه
كه خۆر چاويكى لىن قرتاند
زوو راچەنى و
خۆى گریدا به شابالى نەرمى با - وه.

###

خەو

كە تەنپايى

دامدەپۆشى

ئىلھامى سەوزى غەزەلىك

ۋەكۈۋ خەو دالم دادەگرى و

لە سەر سىنەي نەرمى يادت

خەوى شىرىن دەمباتەۋە،

بۆيە كاتى رادەچەنم

زايەلەي زولالى شىعر

لە شمشالى گەروۋما دەنگ دەداتەۋە.

###

سەفەر

بۇ يادى سەوزى مارق ناغايى

تۆف و بەندە
بۇ كۆي دەپۆي؟!
لە سەر ريتا ھەر شەختەيە و
لە سەر پشكۆي ئەسرین خۆي
ھەلدەقچىنى
دوو پشكى رى
چزوى تەزوو لە پشتى خۆي
دەچەقنى؟!

خمخۆركى بزۆزى زهمان،
ساته كولمه نارنجى و ليو به بزهمكان
ههلدلووشى
«سروه» قزى سهوز و تهپى خۆى دهپنى!
رهوه، رهوه ئاسكى وشه
چهواشه بوون
پۆل، پۆل كۆترى سركى شيعر
باليان له خوينى خويانا
دهشۆنهوه!

تۆف و بهنده
بۆ كۆى دهپۆى؟!
برژۆلى - با- كهپسيهسى
لئ نيشتوووه!
چاوى ههتاو سۆمايى تيدا نهماوه!
له شهوهزهنكى به سامى
مالئاوايى و كوچ و ژانا

- له دوورى پرشنگى نيگات -
گهلاى شيعر،
هموو سهريان لئ شيواوه!
بگهپيوه!

پەنجەت بۆ كەزىيەي «شۆرەبى»
بىكە شانە و
«بىبە چاوى گەلا»ى سەرگەردانى شىعەر!
بگەرپتوھ!
«كولى گريانە خەستەكەت ھەلبەرپتوھ
گشت دلپىرپىن،
رۇحمان پىر كە لە زايەلەي ئاوازي شىين
گشت بىسەرىن،
تابلۇي زىندووي شىعەرەكانت
بە گلئىنە و دلەكانمانا ھەلواسە
گشت خوئىنەرىن!»

###

ههوال

بۇ يادى ئازىزى مامۇستا حەقىقى

دەمەو بەيان
بەر لەھەي داىكى خۆرەتاو
زەوينى شەختە لى دراو
لە باۋەشى بەتتىنىدا بلاۋىنى،
بەر لەھەي چاۋانى كزى ئەستىرە خەو زپراۋەكان
لە نىۋ بېشكەي رۈۋناكى تېشكا بنوئىنى،
رەشمارى ھەۋالىكى تال
ھالا لە دارى ھەستم و
دەمى نايە نىۋ ھىلانەي مېشكەمەۋە!
ژارى ئازار
بە نىۋ جۆگەي دەمارمدا ۋەپى كەۋتن

پینووسه خەمبارەكەشم
كەوتە ئەستێركی بیینی ئەشكەمەوه!

دوای كۆچی تۆ لەم شارەدا
بە سەر لقی لیۆیکەوه گولی بزە ناشینتەوه!
لە باخی هیچ چاویكەوه
پەپوولەیی گەشی نیگایەك نافریت و
بال لە بالی پەپوولەیی نیگایەکی تر
هەلناساوی!

لە دارستانی كری دلەكانماندا
هەرگەلایە و بە سەر جۆلانەیی تەزیو و
سپری لقەوه وەنەوزی زەرد دەدات و
مۆتە خەونی شەختە هەلی دەچۆقینن!
هەرشابالی بالندەییە و
گێژەلوووكە لە كۆشی تۆزاوییدا
دەییچیتەوه.

هەر زەرنەقووتەیی وشەییە و
سووجە ماری برسی زەمان بە زیندووویی
قووتیان دەدا.

لە گۆرەپانی خەمال و ئەشوق و دانا
هەر شیعرە و لە بەر شە بەقی چاوی زیڕ
شەواری بووه

ھەرپەنجەيە و
لە گەردنى قەلەمدا ويشك ھەلتووھ.
خۆرى ئەوين:
بە ژەنگى زنجير و قوفل
پەنجەرەي دلى خنكاوھ.
بووكى خەيال:
بە برووسكى چاوانى خۆي
ئاگرى لە خۆي بەرداوھ.
دواي تۆ شادى
- بە ميوانيش -

رووى لەم شارە نەکردووھ!
ھيوا،
لە خمخۆركى رەشى ناھومىدىدا
مردووھ!
لە گولجاپى بىر و خەيالى منيشدا
- دواي كۆچى تۆ! -
شيعرى شادى
مەلىكى پەرھوازىيە و
روو لە سەر چلى زمانم
ناكاتوھ،
نامۆيى لە گەرووم دەكا و

تاوی له سەر لق و پۆپی
لێرھواری تینووی تاسەم
ئۆقرە ناگری!

چونکە شیعرم
ئەوینداری نیگای تۆیە،
فریشتەییەکی رەشپۆشەو
دوای کۆچی تۆ!
دەس لە ملی ھەناسەیی کەسی تر
ناکا!

گەرچی لە چاوانم ونی!
بەلام یادت
پەرەستلکەیی ھەناسەییە و
دلمی کردۆتە ھێلانە،
گەرۆوی سەوزی
مەلی شیعریشم لە دووریت
کەیلی نالین و گریانە!

###

قەتار

بۇ ھەناسە بە سۆزەكانى
محەممەد ماملۇن

ھەنيسكىكى ديكەشىدا

- زھمان -

جەرگى بە كوچكەومنرا

- قەتار -

موچرېكىك بە دلیدا هات

- وەرز -

لە نیو دووكلەل و بۇ كوپووزى

بسكى ئالۆزى وشەدا شەواره بوو

- شيعر -

که بارگهی ههناسهکانت!
به رهو ههوارى بیدهنگى مائاوايى
پىچایهوه،
گویت له قیژهی سهبرپاوى شیعر نهبوو
ئهوکی نۆتى دهلهزاند و
بالای رهشپۆشى گۆرانى
له نیو چره تۆزى شین و سهردوولکهدا
چهمایهوه؟!
ئهوکاتهى نهگزی سیسی دوايین سهرنجت
به جى هیشته،
ییه تهویلی شۆرهبىیهکهى چوارچراوه
ئاخۆ بالى چهن قهتارى پهپولهییت
ههلوهرین و
رژانه نیو قورگی سرى رهشهباوه؟!

ئهو چریکه ئاگرینهی
له نیو گوپچکهى شهوهزنگا
چهقهههى دا و
له گهل سريوهى ئهستیره دهستهملان بوو،
به شوین خهونى ههلوهریوى مانگهشهودا

دەخولیتتەو،

یان لایەلایە بۆ رۆحی بێ ئارامی «هێمن» دەکا؟

لە ژیر میچی ئەم شەوێ قورماوی یەدا

ئەو شانی بروسکەیه

قژی هەور دادەهینن،

یاخۆ زایەلە قەتارە

شەنی بالی بە دەماری ئاسمانی زاماردا دینن؟

۹

کە دلتەنگی چەپکە پڕشنگی خەیاڵم بۆژۆ دەکا و

پشووی گەرمی بەرخی بزەم لێ دەتۆری،

رۆحم بە تالی بروسکە چریکەتەو دەبەستم

بە ئاسۆگی سامالی تەزووی شیرینا تیدەپەرم

دەم دەنیمە کانیای زولالی خۆر و

جۆگە سەوزی گەشانەو و ئۆقرە گرتن

بەرەو ناخە هەلدەبەستم.

من چیرۆکی ئاشق بوون و

پشکووتنی چریکەتم لە سەر لاپەرەیی روومەتی

گۆرانێ یەک خویندۆتەو:

«شەویک شیرین

له كۆپى رەشبهلهكى ئەستىرەكاندا
 دوو دەسزۆكە سەمەي دەكرد
 سەمە، سەمە
 بېدەنگ، بېدەنگ
 شىرىن، سەمە
 ئاسمان و ئەستىرە، سەمە
 سەمە، سەمە
 بېدەنگ، بېدەنگ
 ماندوو، ماندوو
 شەونم له كۆلمەيان تەكا.
 رىژنە شەونم
 گۆرە بزر بوومەكەي وەفایى خووساند.
 دۆپەيەك له روومەتىدا و راجەنى
 كاتى سەرى ماندووى غەربىيى ھەلبېرى،
 چاوى كەوت بە رەشبهلهكى ئەستىران
 شىرىنى دى له سەر چۆپى
 خەرىكى دەسرە بادانە
 ماندوو، ماندوو ھەلدەپەرى و
 شەونمى سەر كۆلمەكانى بوونە خوناوكەي بارانە.
 سەوزە شىعەرىكى ھەناسەي
 ھەلفراند و
 له سەر بسكى تەرى شىرىن گىرسايەو،

چرپیهکی به گویدی دا کرد
په‌ری کولمهی
وهک میلاقه گه‌شایه‌وه.»
شیرین به کزیهی برووسکهی هلیکیشای!
له پیالهی زیوینی مانگدا
شهونمی رومتهی خوی و
شهرابی هیشووی ئه‌ستیره‌ی دایه دستت!
لهو کاته‌وه
بوویه سریوهی ئه‌ستیره و
تیشکی خور و تریفه‌ی مانگ !
بوویه گزنگی بهیان و
چاوی زهریا و رۆحی باران!
بوویه هه‌ناسه‌ی گوتاله و
ورده شه‌پۆلی کانیاو و
شنه‌ی شابسکی دارستان!
بوویه جریوهی باخان و
هاژهی چۆم و قاسپه‌ی کوستان !
بوویه ته‌زووی شیرینی ده‌ماری زه‌وی،
له بهر ئاوینه‌ی هه‌تاوی شیعرا،
گرتت
بالات به بالای کوردستان!
# # #

وینە

بۆ یادی جەعفەری قازی و ماریف ناغایی

لە سەر گلێنەیی تەماوی تابلۆیەکا
وینەیی هەتاو و نانیکم پیکهوه دی
باوھشیان دھکرد بە یەکدا و
لێویان دھبوو بە کانیایوی پڕشنگ و ژین.

بە سەر روخساری ئالۆزی شیعریکھوھ
فرمیسکیک و بزھیکم پیکهوه دی
دھمیان لە دھمی یەک دھنا و
چاویان دھبوو بە رووباری خەم و ئەوین

بە دھم ئاسۆی خەم لێ نیشتووی گریانھوھ
دوو پھپھولەیی ئەوینداری

بۆنى سەوزى رەنگ و بلىسى شىعرم دى
باليان له بالى يەك دەدا و
دليان دەبوو به بارانى داخ و ئەسرین.

لەو رۆژەوہ

لە نىو رۆحى بى ئارامى ساتەکانا

بە سەر تەوتىلى پەمەيى بەيانەوہ

پەرەمووچەيەكى سەوز و

پىنووسىكى سوور دەبينم

سنگى رەشى ريگا دەبىرن

ھەر دەرپۆن و ھەر دەرپۆن و

گول و

ھەتاو و

ئاوينە و

شىعر لە جى پىيان دەروى.

###

«بۇ داىكىم و

ليزگه ھۇنراوھى فرميسكه كانى»